

## Nr 329.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm; given Stockholms slott den 22 maj 1942.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

**GUSTAF.**

*Per Edvin Sköld.*

---

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 maj 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet fråga angående bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm samt anför därvid följande:

I flertalet garnisonsstäder i vårt land finnas numera soldathem, avsedda för de värnpliktiga under deras fritid. Huvudstaden är i detta hänseende förhållandevis sämre rustad än garnisonsorterna i landsorten. För stadens truppförband ur armén och flottan finnas endast ett litet soldathem samt det uteslutande för flottans personal avsedda Drottning Victorias örlogshem. I Stock-

holm saknas under normala förhållanden i stort sett möjligheter att till rimligt pris bereda nattlogi för permitterat manskap.

Dessa otillfredsställande förhållanden, som särskilt framträtt i rådande beredskapsläge med omfattande och långvariga inkallelser, framför allt för marinens del, ha föranlett provisoriska åtgärder på kommunalt eller enskilt initiativ i ändamål att tillgodose i första hand behovet av permittentkvarter. Sålunda har Stockholms stad upplåtit den staden tillhöriga s. k. Sievertska kasernen på Södermalm för ändamålet. Vidare har på enskilt initiativ men med kommunalt stöd i form av kostnadsfri nyttjanderättsupplåtelse tillkommit ett s. k. marinhem i huset Linnégatan 55 i Stockholm. Hemmets ändamål är att till billigt pris tillhandahålla nattkvarter för permittenter ur flottan eller kustartilleriet. För drivande av detta marinhem har i det i propositionen 1942: 266 under punkten 45 upptagna anslaget till fritidsundervisning m. m. inräknats ett belopp av 9,000 kronor, utgörande bidrag till marinhemmets driftskostnader.

Då de åtgärder som sålunda vidtagits för att på olika sätt omhändertaga särskilt flottans manskap på permission i huvudstaden icke varit tillräckliga, har framkommit tanken på att genom bildandet av en stiftelse eller på annat sätt söka anskaffa en större fastighet avsedd att komma till användning i första hand såsom permittentkvarter men även för andra ändamål sammanhängande med den sociala och kulturella omvårdnaden om försvarsväsendets fast anställda och värnpliktiga manskap.

I skrivelse den 7 maj 1942 har *styrelsen för Drottning Victorias örlogshem i Stockholm* sålunda anfört i huvudsak följande:

Såväl Sievertska kasernen som marinhemmet vid Linnégatan vore såsom nattförläggningar för marinens manskap tyvärr endast av provisorisk natur. Efter försvarsberedskapens upphörande kunde intetdera vidare påräknas. En återgång till tidigare oeffterättliga förhållanden, då det permitterade manskapet utan hem i Stockholm nattetid måste driva omkring på gatorna eller sova på parksoffor eller i portgångar, måste anses uteslutet. Ett nytt, permanent natthärbärge för marinens manskap måste därför anskaffas. Detta borde utgöra en del av Drottning Victorias örlogshem. Vad som sålunda erfordrades vore ett hem för marinens manskap av samma typ som förekomme i åtskilliga främmande länders större örlogshamnar och sjöstäder.

För vinnande av detta mål hade örlogshemsstyrelsen ansett det lämpligt att söka anskaffa en särskild fastighet. Medel för fastighetsförvärvet hade styrelsen tänkt sig skola åstadkomma genom hänvändelse till allmänheten om frivilliga bidrag. För att trygga medelsanskaffningen syntes det emellertid därutöver vara erforderligt att räkna med bidrag av statsmedel.

I anslutning till det anförda hemställer örlogshemsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte för ändamålet ställa till förfogande ett belopp av 200,000 kronor.

Av handlingarna i ämnet inhämtas vidare bland annat, att för realiserandet av tanken att för ifrågavarande ändamål anskaffa en särskild fastighet bildats en kommitté med Hennes Kungliga Höghet Kronprinsessan såsom hedersordförande och viceamiralen i flottans reserv C. O. Lindsström såsom ordförande. I kommittén ingå dessutom representanter för flottan, marinens prästerskap, det allmänna sociala arbetet samt kommunalstyrelsen i Stockholm.

En handlingarna bifogad preliminär ekonomisk kalkyl utgår från den förutsättningen, att statsverket — förutom ett engångsbidrag till fastighetsförvärv — tillskjuter ett årligt belopp av 15,000 kronor som understöd.

I ärendet ha chefen för marininstaben för *chefen för marinen* samt *marinförvaltningen* avgivit gemensamt utlåtande och därvid anfört, att de funne synnerligen behjärtansvärt, att den framlagda planen till utvidgning av Drottning Victorias örlogshem kunde förverkligas. Den för ändamålet i fråga gjorda framställningen om ett statsbidrag på 200,000 kronor tillstyrktes därför under förutsättning, att garanti föreläge för att däri omförmälda frivilliga bidrag lämnades. — Enligt under hand från styrelsen för Drottning Victorias örlogshem inhämtad upplysning avsåges det begärda statsbidraget erhålla karaktären av engångskostnad, varför bidraget i händelse av bifall till framställningen syntes böra ställas till förfogande under förbehåll tillika, att staten därmed icke iklädde sig några framtida förpliktelser i form av delaktighet i den tilltänkta fastighetens underhåll m. m.

Det måste anses vara en allvarlig olägenhet att huvudstaden icke äger Departements-  
chefen. möjligheter att bereda en för ändamålet lämplig tillflyktsort för militära permittenter under deras vistelse i staden. Denna olägenhet har särskilt starkt framträtt för marinens del och provisoriska åtgärder ha också här efter hand vidtagits. Det initiativ, som enligt den föregående redogörelsen tagits på enskild väg är med hänsyn till det anförda behjärtansvärt och synes mig förtjänt av stöd från det allmännas sida.

Vad beträffar den uppgjorda ekonomiska kalkylen är det givet, att denna måste lida av ganska stor osäkerhet med hänsyn till de många ovissa faktorer man här har att räkna med. Om emellertid i den stiftelse, som avses skola handhava verksamheten, statens, enkannerligen försvarsväsendets intressen bliva tillbörligen representerade, torde erforderliga garantier för en riktig användning av ett statsstöd vinnas.

Vad beträffar den närmare innebörden av det åtagande, som skulle påkallas från statens sida, så omfattar detta dels ett engångsbelopp av 200,000 kronor såsom bidrag till fastighetsförvärv och dels ett årligt understöd av 15,000 kronor för driftskostnader.

Till frågan om storleken av årsbidraget anser jag mig icke böra nu taga ställning. Emot beräkningen av engångsbidraget har jag intet att invända men förutsätter härvid, att kostnaderna i övrigt bestridas i annan ordning och att följaktligen icke i fortsättningen ytterligare anspråk på bidrag av statsmedel komma att framställas. I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna förutsätter jag härjämte, att statsverket genom anvisande av engångsbeloppet för fastighetsförvärv icke ikläder sig några framtida förpliktelser i form av delaktighet i fastighetens underhåll m. m. Jag utgår vidare från att även annat militärmanuskap än marinens skall — om ock i den mån så kommer att i framtiden påfordras och utrymmet det medgiver — kunna komma i åtnjutande av de förmåner, permittenthemmet avses skola erbjuda.

Engångsbeloppet å 200,000 kronor torde böra anvisas i form av ett särskilt reservationsanslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln E. Diverse. Därest årligt bidrag till driftskostnader framdeles beviljas, torde förutberörda bidrag å 9,000 kronor till marinhem i Stockholm böra bortfalla räknat från och med den tidpunkt då det nya hemmet börjar sin verksamhet.

Närmare bestämmelser rörande användningen av oförmälda statsbidrag till fastighetsförvärv torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 200,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Alvar Lindencrona.*